

JÄRVENPÄÄN KAUPUNGIN LAUSUNTO KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

Tausta

Valtionvarainministeriö on pyytänyt kunnilta lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta 7.3.2013 mennessä yleisesti ja sekä yleisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspерusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon
- palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lausunto

Järvenpään kaupunki toteaa vastauksenaan lausuntopyyntöön kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavaa:

Selvitysvelvollisuudesta, selvityspерusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä (§ 4a-4h)

Selvitysvelvollisuus on kattava ja se esitettyssä muodossa se kattanee kaikki kunnat. Erityisen myönteistä on, että metropolialueen kuntien selvitysvelvollisuudesta on erikseen säädetty § 4 d neljännessä momentissa. Järvenpään kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että metropolialueella tarkoitetaan Helsingin seudun 14 kuntaa. Lakikohdan muotoilu on kuitenkin hieman epäselvä. Yhdyskuntarakenteen eheyttämisen tarve tulee nostaa laissa voimakkaammin esille metropolialueen kuntien tarkastelussa. Yhteisen keskus- ja sen kasvupaineen käyttö selvitysvelvollisuuden lähtökohtana yhdyskuntarakenteen rinnalla on epäselvä Keski-Uudenmaan kuntien kohdalla, koska tällaista selkeää keskustajamaa ei kunnissa ole.

Kunnan taloudellista tilaa (§ 4) koskeva selvityspерuste on selkeä mutta ei riittävä. Siinä ei riittäväällä tavalla oteta huomioon kuntien velkakehitystä eikä pitkän tähtäimen näkymää talouden tilan tulevasta kehityksestä.

Poikkeusperusteen osalta ei ole Järvenpään kaupungilla ole erityistä huomautettavaa. On hyvä, että lain 4 f § huomioi mm. harvaan asuttujen kuntien tilanteen ja antaa muutoinkin kunnille tarvittaessa mahdollisuuden selvittää myös muita, kuin esitettyjä kriteerit täyttäviä kuntaliitosvaihtoehtoja.

Lakiluonnoksen 4 b § neljännessä momentissa muotoiltu selvitysvelvollisuuden sisältö on liian yleisellä tasolla muotoiltu. Kyseisellä muotoilulla ei turvata riittävän perusteellista ja yhteismitallista selvitystä valtakunnallisesti. Muotoilu herättää kysymyksiä mm. tarkastelun aikaperspektiivistä: katso taanko esimerkiksi talouden tilassa tarkasteluhetken taloudellista tilaa vai onko painoarvo tulevaisuuden näkymissä, yhtäältä kuntien yhdistymisen etujen ja haittojen lisäksi tulisi tarkastella yhdistymisen uhkia ja mahdollisuuksia. Selvityksen lopputuloksena tulisi selvityksen lisäksi syntyä myös yhdistymissopimus (8 §), joka on sisällöltään erittäin laaja. Aikataulullisesti em. asioiden muotoilun epäselvyys ja laajuus muodostaa kuntien valmistelutyölle ja kuntarakennemuutosten tavoitteiden toteutumiseksi suuren haasteen.

Esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä (4 g § - 8 §)

Kuntien tulee tehdä yhdistymisselvitys ja mahdollinen yhdistymissopimus 1.4.2014 mennessä. Aikataulu on erittäin tiukka ottaen huomioon erityisesti poliittisen päätöksentekoon vaadittavan valmisteluajan. Erityisesti § 6-8 toteuttaminen on aikataulullisesti vaikeaa. Kyseisissä kohdissa säädetään mm. asukkaiden kuulemis- ja osallistumismahdollisuuksista selvitystyöhön kuntalain (365/1995) 4 luvun ja hallintolain (434/2003) § 41 mukaisesti. Tämän lisäksi kunnan asukkaille ja muille jota asia koskee, on varattava mahdollisuus tehdä huomautus 30 päivän sisällä esityksen kuulutuksesta. Koska myös mahdollisesta yhdistymissopimuksesta on päätettävä samanaikaisesti, tulisi laissa tarkemmin täsmentää, että sen valmistelu tulisi aloittaa samanaikaisesti selvitystyön kanssa.

Yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä (9. Luku 40 a-43 §)

Järvenpään kaupungilla ei ole huomautettavaa lakiluonnoksessa säädettävistä yhdistymisavustusten ehdoista ja määrästä. Myönteistä on, että valtio osallistuu myös yhdistymisselvityksistä syntyviin kustannuksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Kuntarakenteen tulee tukea sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden palvelurakennetta. Tämän hetkisten linjausten (STM/Sotepol 13.12.2012) valossa näyttää siltä, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden laaja perustaso edellyttää vähintään noin 50 000-100 000 väestöpohjaa. Keski-Uudenmaan kuntien näkökulmastakin tämä merkitsee yhteistoiminta-alueiden muodostamista luoden ylimääräisen rakenteen kuntatason ja erityistason väliin. Näin ei pitäisi päästää käymään, vaan lakimuutoksilla ja valmistelulla pitäisi pystyä turvaamaan se, että vahvoihin peruskuntiin pohjautuva kuntarakenne joka tukee ja on mahdollisimman yhtenäinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden rakenteen kanssa. Järvenpään näkökulmasta ensisijainen vaihtoehto niin kuntarakenteen kuin sosiaali- ja terveydenhoidon palvelurakenteen uudelleen muotoilussa on Keravan, Tuusulan ja Järvenpään kiinteän yhteistyön jatkaminen ja tiivistäminen. Tämä tapahtuu parhaiten, jos kunnat yhdistyvät uudeksi kaupungiksi. Toissijaisena vaihtoehtona Järvenpään näkökulmasta on nykyisen sairaanhoitopiirin sairaanhoitoalueen (Hyvinkään sairaanhoitoalue) rajojen hyödyntäminen kuntarakennetta mietittäessä.

Järvenpäässä 6. maaliskuuta 2013

Erkki Kukkonen
kaupunginjohtaja

Ilmari Mäkinen
hallintojohtaja